

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตได้รับความสนใจจากผู้สอน นักการศึกษาและนักจิตวิทยาตลอดมา ทั้งนี้โดยได้พยายามศึกษาว่า องค์ประกอบใดบ้างที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นิสิตได้ใช้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองของนิสิต เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ของนิสิตสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

ผลการวิจัยในประเทศ

ในปี 2514, เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์¹ ได้ศึกษาถึงความสัมฤทธิ์ของการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีวิชาการศึกษา, กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนิสิตศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 336 คน ที่เรียนจบ กศ.บ. ในเดือนมีนาคม 2513 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา 5 แห่ง คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน มหาสารคาม และพิษณุโลก องค์ประกอบที่ศึกษามี 3 ด้าน คือ องค์ประกอบทางด้านครอบครัว องค์ประกอบทางด้านตัวนิสิตเอง และองค์ประกอบทางด้านสถานศึกษา โดยถือเอาคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เป็นสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า องค์ประกอบทางด้านตัวนิสิตเอง และทางด้านสถานศึกษามีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา โดยได้สัมพันธ์สัมพันธ์กันทั้งหมด กับคะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากับ 0.354 องค์ประกอบทางด้านสถานศึกษาได้สัมพันธ์สัมพันธ์กันทั้งหมด

¹ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา," วารสารศูนย์ศึกษา 7-8 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2514) :

เท่ากับ 0.247 ซึ่งให้อำนาจพยากรณ์มากที่สุด องค์ประกอบทางด้านครอบครัวให้อำนาจน้อยที่สุดคือ ได้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่เท่ากับ 0.105 และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษามากที่สุดได้แก่ ชั้นปีที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา อายุ และ เพศ ตามลำดับ

ในปี 2515 สุวิทย์ สมนานมิตร¹ ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิตปีที่ 2 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวนิสิตเองคือ เพศ อายุ คะแนน ม.ศ.5 และการเลือกคณะที่กำลังศึกษา นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิตแตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตที่มีอายุในกลุ่มต่ำ ($17\frac{1}{2}$ - 19 ปี) มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านิสิตที่มีอายุในกลุ่มปานกลาง (21 - $23\frac{1}{2}$ ปี) คะแนน ม.ศ.5 ที่นิสิตได้รับนั้นก่อให้เกิดความแตกต่างกันในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คือ นิสิตที่ได้คะแนน ม.ศ.5 สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในชั้นปีที่ 1 สูงตามไปด้วย การเลือกคณะที่กำลังศึกษาต่อแสดงให้เห็นว่านิสิตที่เลือกคณะที่กำลังศึกษา เป็นอันดับแรกมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าพวกที่เลือกอันดับอื่น โดยเฉพาะอันดับสุดท้ายและรองสุดท้าย ส่วนองค์ประกอบทางด้านสภาพครอบครัวนั้น ระดับการศึกษาของมารดามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิต ส่วนระดับการศึกษาของบิดาไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิตและรายได้ลักษณะอาชีพของบิดา มารดาไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิต

¹ สุวิทย์ สมนานมิตร, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

มหาวิทยาลัย ; ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2515).

ในปีเดียวกันนี้ คมเพชร ฉัตรคู่กุล¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้าน เศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนิสิตชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำมีปัญหาทั้ง 3 ด้าน (เศรษฐกิจ การปรับตัว และการร่วมกิจกรรมในวิทยาลัย) มากกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง ในด้านเพศนั้นผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า เพศชายมีปัญหาทั้ง 3 ด้านนี้มากกว่าเพศหญิง ถ้าพิจารณา ทั้งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและตัวแปรด้านอื่นๆพร้อมกันแล้วปรากฏผลว่า กลุ่มต่ำหญิงมีปัญหาทั้ง 3 ด้านมากที่สุด กลุ่มต่ำที่มีพี่น้อง 5-7 คน มีปัญหามากกว่ากลุ่มที่มีพี่น้อง 8 คน ขึ้นไป ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นกลุ่มต่ำที่มีพี่น้อง 8 คนขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด แต่ก็ไม่แตกต่างจากกลุ่มต่ำที่มีพี่น้อง 5-7 คน สำหรับเรื่องรายได้ขวงบิดามารดานั้น กลุ่มที่มีปัญหา เศรษฐกิจมากที่สุดคือ กลุ่มต่ำที่มีบิดามารดา มีรายได้ 0-1,000 บาท แต่ด้านการปรับตัวนั้น กลุ่มต่ำที่มีบิดามารดา มีรายได้ 2,001-3,000 บาท มีปัญหา มากกว่ากลุ่มอื่นๆและกลุ่มต่ำที่มี บิดามารดา มีรายได้ 3,001 บาทขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

ในปี 2521 อวยชัย วัลย์วรรณ² ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผล สัมฤทธิ์ทางการ เรียน โดยใช้องค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางด้านสติปัญญาที่มี ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนิสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

¹ คมเพชร ฉัตรคู่กุล, "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้าน เศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.ก.ศ.สูง ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงและต่ำของ วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515)

² อวยชัย วัลย์วรรณ, "การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยใช้องค์ประกอบ ที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางด้านสติปัญญา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521).

นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2519 มคอว. วิทยาเขตสงขลา จำนวน 238 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรห้าตัวที่ถูกคัดเข้ามาจากองค์ประกอบทั้งสามประเภท (1. สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ คำสั่งนา สถานภาพ อาชีพ ภูมิสำเนา อายุ 2. กิจกรรมนอกชั้นเรียน ได้แก่ เล่นดนตรี กีฬา เป็นต้น 3. ทศนคติความคิดเห็นต่อมหาวิทยาลัย การเรียน อาจารย์ วิชาชีพครู) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติมากน้อยตามลำดับคือ ทัศนคติที่นิสิตมีต่อวิชาที่เรียนหรือการเรียน/การทำ วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือเขียนบทความ/การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือวารสาร/เพศชาย และตัว แปรสุดท้ายคือ ตัวแปรภูมิสำเนาในเขตเทศบาล ตัวแปรทั้งห้าตัวนี้มีอำนาจในการทำนายผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 10.66

ผลการวิจัยในต่างประเทศ

ในปี 1967 คลาร์ก¹ (clark) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของบิดามารดากับภาวะการศึกษาของบุตรหลาน ของชาวอเมริกัน นิโกร จำนวน 1,519 คน ซึ่งเคยเรียนอยู่ในวิทยาลัยต่างๆหลายแห่งปรากฏข้อค้นพบดังนี้คือ

1. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้ของบิดามารดากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับวิทยาลัยของบุตรหลาน จากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา
2. ระดับอาชีพของบิดามารดามีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลการเรียนของบุตร
3. ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการศึกษาของบุตรหลาน ถ้าบิดามารดาหรือคนใดคนหนึ่งเคยเรียนจบ

¹Kemeth B. clark, "The Negro Student at Intregated College," Education of the Disadvantage, (New York : Holt, Rinechart and Winston, Inc., 1967), p.120

มหาวิทยาลัยมาแล้ว จะมีแนวโน้มว่าบุตรหลานจะได้เรียนจบชั้นปริญญา แต่ถ้าติดตามมาไม่เคยเรียนจบระดับมหาวิทยาลัยจะมีแนวโน้มว่าบุตรหลานจะไม่จบระดับมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งแสดงว่าอาชีพและระดับการศึกษาของติดตามมาความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนิสิต ถ้าติดตามอาชีพและระดับการศึกษาต่ำ นิสิตมักจะมีแนวโน้มเรียนได้ไม่ดี

ในปี 1969 ชลิก¹ (Schlick) ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ในเมือง Maricopa ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลส่วนตัวที่เกี่ยวกับนิสิต เช่น เพศ อายุ เป็นต้น เป็นตัวพยากรณ์เกรดเฉลี่ยที่ดี

ในปี 1970 มอตลีย์² (Motley) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำนายค่าขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตในวิทยาลัยปีที่สองของปี 1967 จำนวน 1,185 คน จากการศึกษาพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมเป็นตัวแปรหนึ่งที่ใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นอกจากนี้ เพศ และเชื้อชาติของนิสิตมีส่วนสัมพันธ์กับผลการเรียนด้วย

¹Frank Schlick, Earl, "Academic Success of Junior College Students Admitted on Basis of High School Equivalency Certificates," Dissertation Abstracts International, (January, 1969), 29 : 2077.

²Hester Chattin Motley, "A Study of the Predictive Value of Certain Factor Related to Test Performance, Academic Achievement, and Educational Aspirations," Dissertation Abstracts International, (January, 1970), 30 : 2507.

ในปีเดียวกันนี้ วอดิงตัน และแกรนท์¹ (Worthington and Grant) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาที่หนึ่ง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยยูทาห์ (University of Utah) เป็นนิสิตชาย 1,270 คน นิสิตหญิง 990 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบ เอ.ซี.ที. (American College Testing) ในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง และ 3 ทาง (Two-way and Three-way Analysis of Variance) องค์ประกอบที่เขาศึกษามี 11 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว จำนวนเด็กในครอบครัว แต้มเจสียจากวิชาทั้ง 4 วิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Non-academic Achievements) ที่ตั้งของโรงเรียนตามสภาพทางภูมิศาสตร์ คะแนนจากแบบสอบ เอ.ซี.ที. ความสำคัญในการตั้งเป้าหมายทางการเรียนทางวิชาและทางสังคม การเลือกอาชีพในอนาคต และ แต้มเจสียในเทอมแรกของมหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรตาม จากการศึกษพบว่า

1. ตัวทำนายแต้มเจสียได้ดี คือ คะแนนเจสียในโรงเรียนมัศึกษามีนัยสำคัญที่ .01
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในระหว่างคะแนนจากแบบสอบ เอ.ซี.ที. ทั้ง 4 วิชา กับแต้มเจสียในมหาวิทยาลัย เท่ากับ 0.57
3. นิสิตที่มีบิดามารดาที่รายได้สูงและปานกลางจะได้รับผลสำเร็จทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า ซึ่งวอดิงตันและแกรนท์ได้อธิบายว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะกำหนดทัศนคติ แรงจูงใจและค่านิยมด้วย
4. สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมที่นิสิตสำเร็จมีความสัมพันธ์

¹H. Worthington and Claude W. Grant, "Factor of Academic Success: A Multivariate Analysis," Journal of Educational Research 65 (September 1971): 7-10.

ทำงานองเดียวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันของนิสิต เพราะสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนมัธยมตั้งอยู่นั้น จะมีผลในการคัดหลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานการให้เกรดและบรรยากาศทางสติปัญญาต่างๆไปด้วย

5. นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ใช่วิชาการ (Non-academic school activities) มาก จะมีแต้มเฉลี่ยสูงกว่านิสิตที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยกว่าหรือไม่รวมกิจกรรมเลย ในระยะเทอมแรกของมหาวิทยาลัย

วอดิงตัน และแกรนท์ ได้พบว่าตัวแปรที่ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีเรียงตามลำดับได้แก่ เพศของนิสิต สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียน ระดับความสำคัญของการตั้งเป้าหมายในวิชาการ รายได้ของครอบครัว จำนวนผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ บทบาทของการเลือกอาชีพในอนาคตและจำนวนเด็กในครอบครัว

ในปี 1974 ไรท์และ Bean¹ ได้ศึกษาอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่มีผลต่อการเรียนในวิทยาลัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,631 คน ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และการศึกษาของมารดา ตัวแปรที่ใช้เป็นเกณฑ์ได้แก่ แต้มเฉลี่ยชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นตัวทำนายแต้มเฉลี่ยได้ดีที่สุดในกลุ่มตัวแปรที่เป็นสภาพเศรษฐกิจสังคมด้วยกัน และยังพบว่าอาชีพของบิดาประเภทที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ (Unskilled) และอาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ (Skilled) เป็นตัวทำนายที่ดีกว่าอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและอาชีพที่เป็นวิชาชีพ (Professional)

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมีองค์ประกอบหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้ององค์ประกอบต่างๆเหล่านั้นมีผลมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป แต่พอที่จะประมวลสรุปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ดังนี้คือ องค์ประกอบสภาพเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว องค์ประกอบด้านนิสิตและองค์ประกอบด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

¹Robert J. Wright and Andrew G. Bean, "The Influence of Socioeconomic Status on the Predictability of College Performance," Journal of Educational Measurement 11 (Winter 1974): 277-283.